

SPOROČILO ZA JAVNOST

Predlog Zakona o nalezljivih boleznih

Izkušnje z epidemijo COVID-19 so pokazale na nekatere pomanjkljivosti sedanje ureditve v zakonodaji, ki onemogočajo hiter in učinkovit odziv na nove nalezljive bolezni in okužbe. Veljavni zakon o nalezljivih boleznih je na nekaterih področjih zastarel, zato ga je nujno potrebno posodobiti in nekatera poglavja v njem na novo urediti.

Eno ključnih področij preprečevanja in obvladovanja nalezljivih boleznih in okužbe, ki ga z zakonom na novo urejamo, je **epidemiološko spremljanje nalezljivih boleznih in okužb**, s katerim se zagotavljajo podatki o pojavljanju nalezljivih boleznih in njihovih povzročiteljih ter dejavnih tveganja zanje. Prepoznane povzročitelje nalezljivih boleznih bodo po novem prijavljali vsi mikrobiološki laboratoriji, lečeči zdravniki pa bodo prijavljali samo omejen nabor nalezljivih boleznih in okužb, kar bo zmanjšalo njihove sedanje obremenitve.

Na podlagi izkušenj, ki smo jih pridobili pri obvladovanju epidemije COVID-19, je v zakonu na novo urejen ukrep **karantene**. Bolj natančno so definirani postopki v zvezi z določitvijo:

- karantene na domu po tesnem stiku z okuženo osebo,
- karanteno na domu po prihodu iz območij, kjer obstaja visoko tveganje za okužbo ter
- karanteno, s katero se delno ali v celoti omeji svobodo gibanja in prepreči stik z drugimi osebami, ki pride v poštev le v primeru izredno hudih nalezljivih boleznih, kot so kuga ali hemoragične mrzlice (Ebola, Lassa, Marburg).

Predlog zakona opredeljuje pristojne institucije, ki izrekajo ukrep karantene (epidemiologi v primeru obravnave tesnega stika z okuženo osebo; Policija na meji v primeru prihoda osebe iz območij, kjer obstaja visoko tveganje za okužbo; in minister za zdravje v primeru karantene za najhujše nalezljive bolezni). V vseh primerih je ključen pogoj za odreditev karantene priporočilo stroke s področja epidemiologije in nalezljivih boleznih.

Eden izmed najpomembnejših, varnih in učinkovitih javnozdravstvenih ukrepov za preprečevanje in obvladovanje nalezljivih boleznih **je cepljenje**. Na področju cepljenja je na novo opredeljen postopek obravnave trajne opustitve cepljenja iz zdravstvenih razlogov, saj je sedanji dolgotrajen in neučinkovit. Ker z veljavnim zakonom o nalezljivih boleznih, kljub obveznosti cepljenja, ni bilo mogoče zagotoviti ustrezne precepljenosti npr. 95% precepljenost proti ošpicam, predlog zakona po vzoru nekaterih drugih EU držav vključuje dodatne omejitve, in sicer:

- otrok, ki niso cepljeni v skladu s programom cepljenja, ni dovoljeno vključiti v javni vrtec in v javno sofinanciran zasebni vrtec,
- oseb, ki niso bile cepljene v skladu s programom cepljenja, ni dovoljeno vpisati v programe srednjih in visokošolskih zavodov ter fakultet s področja zdravstva, vzgoje in izobraževanja ter socialnega varstva
- otrok, ki niso bili cepljeni v skladu s programom cepljenja, se ne bodo mogli udeleževati organiziranih letovanj, ki so financirana iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja.

V predlogu zakona se na novo vzpostavlja **mreža mikrobiološke laboratorijske dejavnosti**, ki obsega izvajanje klinične mikrobiologije, javnozdravstvene mikrobiološke dejavnosti, nalog referenčnih laboratorijev in odziva na izjemne dogodke, povezane s širjenjem nalezljivih boleznih in okužb.

Ob epidemiji novega koronavirusa v Sloveniji (COVID-19) se je izkazalo, da je v državi nujno potrebno vzpostaviti javno mrežo mikrobiološke laboratorijske dejavnosti z referenčnimi laboratoriji, da bi lahko zagotovili kvalitetno, učinkovito in hitro laboratorijsko diagnostiko. Z zakonom se tako določa mreža izvajalcev mikrobiološke laboratorijske dejavnosti, v katero so zaenkrat vključeni Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano (NLZOH), Inštitut za mikrobiologijo in imunologijo Medicinske fakultete v Ljubljani in Mikrobiološki laboratorij klinike Golnik za področje okužb z mikobakterijami.

Pomembno vsebinsko področje, ki je v zakonu na novo opredeljeno, je obvladovanje **mikrobne odpornosti**. Odpornost bakterij proti antibiotikom po vsem svetu zelo narašča in je postala resen javnozdravstveni problem. Posledice okužb z odpornimi mikrobi se, poleg večje smrtnosti bolnikov, kažejo tudi v povečanem številu zapletov zdravljenja, podaljšani hospitalizaciji in večjih stroških zdravljenja. Z novim zakonom se vzpostavlja stabilen sistem spremljanja porabe protimikrobnih zdravil, mikrobne odpornosti in zgodnjega zaznavanja in odzivanja na pojav odpornih mikrobov in njihovo kopičenje.

Zakon ureja tudi področje preprečevanja in obvladovanja **okužb, povezanih z zdravstveno oskrbo**. Med njimi so najpomembnejše tiste okužbe, do katerih pride v bolnišnicah pri oskrbi akutno zbolelih. Do okužb, ki so povezane z zdravstveno oskrbo, lahko pride tudi v drugih okoljih, kot so domovi za starejše in socialno varstveni zavodi. Veljavni zakon že sedaj določa, da morajo vsi izvajalci zdravstvene dejavnosti imeti program preprečevanja teh okužb. Z novim zakonom pa se za učinkovito izvajanje takšnih programov vzpostavljajo tudi nujno potrebne strukture znotraj zdravstvenih in socialno-varstvenih institucij z usposobljenimi kadri, katerih naloga bo izvajanje programa.